

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐSÉG: Debrecen,
Révész-tér 2. szám. (Kistemplom.)

KIADÓHIVATAL: Debrecen,
Kálvin-tér 17. szám. (Püspöki hivatal.)

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési ár 1 évre 12 — pengő.
Postatakarékpénztári csekk számla: 43.916

FŐSZERKESZTŐ: D. Dr. RÉVÉSZ IMRE. FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: URAY SANDOR.

AUTONOMIA

Ósi egyházi önkormányzatunkat mi magyar reformátusok dicsérni is meg szidni is meglehetősen sűrűn szoktuk. Dicsérjük benne a bibliaiságot, meg a sok százados hagyomány és gyakorlat által kialakított erős magyar gerincet. Szidjuk benne a nehézkességet, meg a fegyelmezetlenségre, egység hiányra kísértő vonást. Sok igazság van mindkétféle megítélésben. De az egyházi autonomia igazi lényegének és értékének felismeréséhez egyik úton sem lehet eljutni.

Az anyaszentegyház Urának egyéb okok mellett bizonyára azért is tetszett ránk bocsátani ezt a mostani megpróbáltatást, hogy ez legyen az a mérleg, amelyen egyházi önkormányzatunk megmérjük. Most kell ugyanis annak kiderülnie, hogy egyházi önkormányzatunk valóban az-é, aminek Isten akaratából és ajándékából lennie kell: *Krisztus bárhol jelenlevő anyaszentegyházának csakis Urától függő, tehát a legmélyebb lelki értelemben szabad életműködése.*

Ez először is azt jelenti, hogy egy igazán autonóm egyházban máskor sem, de különösen veszedelmek idején *nem szabad mindent a „központtól” várni*, nem szabad azt kívánni, hogy mindenben az gondolkozók helyettünk, és főként: nem szabad nyilvánvaló felelősségeket az által próbálni elhárítani magunktól, hogy a „központ” toljuk. Mindenféle földi „központ”, az egyházi is, egy napról a másikra megbénulhat ma, de egyetlen Fejünk akarata, amelylyel nekünk autonómiát adott, éppen az volt, hogy Őreá, Igéjére s azokban fundált hitvallásainkra és törvényeinkre ilyenkor is biztonssággal tudjon támaszkodni egyházának, tehát testének minden legkisebb élő része.

Másodszor azt jelenti az igazi egyházi autonomia, hogy Krisztus egyháza az Ő Ura akaratának engedelmeskedik akkor, amikor *megtartja azokat a törvényeket, amelyeket a Krisztustól nyert szabadságban önmaga alkotott saját magának.* Autonomiánk egyházközségi és minden magasabb fokon annyit fog érni, amennyi valódi törvénytisztelet fog benne megnyilvánulni Krisztusért akkor is, hogyha a törvényt *nem* tisztelőknél a viszonyok miatt esetleg huzamosabb ideig nem is kell tartaniok a megtorlástól. Az autonomia ez esetben a leghatalmasabb védőgát az anarchia ellen; az ellenkező esetben annak melegágya.

Végül, harmadszor: az igazi, tehát Krisztustól kormányzott autonomia arról ismerszik meg, hogy az *valódi, élő és ható krisztusközösség, vagyis a szentek egysége*, amelyben „kiki kötelességének ismeri, hogy az Istentől nyert ajándékokat készséggel és örömmel a többi tagok javára és idvességére fordítsa” (Heidelbergi Káté 55. kérdés). Egy igazán autonóm egyházban tehát baj és csapás esetén nem probléma az egymáson való lelki és anyagi segítség, hanem a szükség első pillanatában működésbe lépő magátólértődőség. Itt még sokkal végzetesebb mindent „a központtól” várni, mint a szorosabb egyházkormányzás eseteiben: lelkek és testek pusztulásának elviselhetetlen felelősségét vesszük magunkra, ha nem élünk azonnal az autonomia legmélyebb értelmével: „Egymás terhére hordozzátok és úgy töltsétek be a Krisztus törvényét.”

Autonomia — Christonomia! Igazi autonómiánk akkor van, ha Krisztus mindenestől miénk és mi mindenestől Krisztuséi vagyunk!

Révész Imre.

A lelkipásztor és a tanító viszonya

Előadás a debreceni lelkészek és tanítók találkozásán, 1944 március 31.

Nem akarok a kérdés taglalásába történetileg belemenni, mert ez az egyháztörténész leendő feladata, de ha a kérdést gyakorlatilag vizsgálom, akkor is meg kell állapítanom, hogy tisztázása még mind- eddig nem történt meg, ami azt igazolja, hogy közös tennivalóink és kérdéseink megvitatásához még sem az országos, sem pedig a debreceni viszonylatokban nem ültünk le. Világfelfordulásnak és benne határaink égésének kellett eljőnnie, hogy végre is megragadjuk egymás kezét, belenézünk egymás szemébe őszintén, minden kertelés nélkül és elmondjunk bizonyos dolgokat egymásnak, amik meglehet, hogy fájnak, de utat fognak mutatni egy jövőző világnak.

Az igehirdető és a tanítói szolgálat között a kapcsolatot vizsgálva, legelőször is azt kell megállapítanunk, hogy a viszony sok helyen zavart. Nincs megértés, mert nincs közös cél és nincsenek a közös cél érdekében közös eszközök. A megzavart szívek és egymásnak hátat fordító életetek között pedig a Sátán áll és elégedetten dörzsöli a kezét, mert sikerült egyenlenséget szítani közöttünk és ezzel megakadályozni a munka egységét, jóságát és szilárdságát is.

Az első visszavonás, ami fennállhat közöttünk, nem akarom azt mondani, hogy Debrecenben ténylegesen fennáll, a két munkásnak közös nevezőre nem hozott hivatástudata. A szakadékot még jobban kiszélesíti a két hivatás emberének egymástól különálló előkészülete és társadalmi elhelyezkedése. Az egyik főiskolát végez, a másik pedig középiskolainak is sok tekintetben el nem ismert végzettséggel vág neki az életnek. Segíti őket a különállásban társadalmunk hazug kasztribendezése, melyeken belül elkülönülnek és közös frontot, vagy ha úgy tesszük, klikket alkotnak azok, akik a közös határon belül vannak. Angliában és Skótszágban ezt az elválasztó vonalat már régen átlépték. A tanítónak is egyetemet kell végeznie. Legfeljebb nem végzi el a tanárok számára előírt teljes munkarendet az egyetemen, azonban egyetemi végzettséggel lép ki az életbe. Azután a közös megértéshez ott hozzájárul még az is, hogy a lelkipásztoroknak is tanítóknak kell lennie, mert senki sem nyerhet lelkipásztori szolgálatot akkor, ha nem igazolja azt, hogy legalább a tanítói vagy pedig a tanári oklevélnek birtokában van. Ez pedig a lelkipásztort nem csupán arra képesíti, hogy a tanítói munkához, hanem hogy a tanítói hivatáshoz is hozzá tudjon szólni, meg tudja érteni és értékelni tudja.

Mert a második visszavonás abból származik, hogy bár mindketten a torony árnyékában élünk, de idegenek vagyunk egymás munkája után. A lelkipásztor azt hiszi, hogy a tanító nem végez teljes munkát a gyermek nevelésében. Öt óra áll rendelkezésére és azután szabad ember. Csinálhat, amit akar. A tanító pedig hajlandó azt hinni, hogy a lelkipásztor sem fogja komolyan a maga hivatását, amikor úgy morzsolja szolgálati éveit, mint a nyugdíj esendes és boldog megelégedettségét, amikor elég neki hetenként egyszer felkapaszkodni a szószékre

és ott, mint a csösznek a dinnyeföldön, megforgatni a kereplőt, hogy lássák az emberek: ébren van és vigyáz. Az erre a felfogásra például jelentkező objektumok azonban már csak mint utolsó mohikánok élnek közöttünk. Ritka már az a tanító, aki megelégszik azzal, hogy napi öt órán át legyen csak elfoglalva. Különböző rendeletek szakványában gondoskodnak arról, hogy az öt óra többre húzódjék át és vegye mindjobban igénybe a tanító idejét, idegét és munkáját. Viszont a lelkipásztorok sem élnek már úgy, mint a régiek. E sorok írója naponként átlag kilenc órát dolgozik, van úgy, hogy napi 14 órára is felviszi, családjával sokszor alig tud beszélni és néha azon gondolkodik, hogy az evangélium első munkaterületén, a családban alig van otthon. Hivatása és ideje máshova köti le. Meg kell békélnünk egymással ezen a fronton is, a mai idők és az eljövendő világ ki fogja vetni közülünk azokat az embereket, akik azt hiszik, hogy az életet át lehet élni könnyűszerrel is.

A harmadik dolog, ami zavart csinál, a fizetési különbség. Ez, sajnos, megvan, és ezt egyelőre nem is lehet eltüntetni egészen addig, amíg a tanítói pálya ki nem fog ürülni, mert lehetetlen állapot, hogy egy tanítónő tízéves szolgálat után többet ne kapjon a munkájáért, mint egy nála tíz évvel fiatalabb és egyáltalán nem megerőltetőbb munkát végző háztartási alkalmazott. Az állam és az egyház is fel fog figyelni erre a jelenségre és revidálni fogja kényelmes és nem áldozatkész álláspontját a fizetés kérdésében is. Azonban ne gondoljuk azt, hogy a lelkipásztorok helyzete is rózsás lenne. Magamról beszélék ismét, mert ismerem jól sajátmagam helyzetét anyagilag is: ha nem lenne más, időt és munkát igénybevevő dolgom, nem tudnék családommal megélni. Ez a megállapításom azonban nemcsak a mai rendkívüli helyzetre vonatkozik, hanem szól a béke éveiről is. Pedig tanítani is, de Igét hirdetni is sokkal nehezebb dolog, ha viaskodni kell mellette a mindennapi kenyérért. Így azonban megvan az édes elégtétel, hogy nem a pénzért tanítunk és nem azért hirdetjük az Igét, mert megfizetnek érte, hanem azért, mert nem lehet másképpen cselekednünk.

A negyedik zavartkeltő tény, különösen egyházi iskoláknál az iskolaszék kérdése. Az iskolaszék elnöke rendszerint a lelkész. Jobb is ez, mintha írástudatlan ember igazgatná az írástudókat. El kell tekintenünk azonban még a kényelmetlen iskolaszéki elnök személyétől is és be kell látnunk, hogy itt őrizzük meg iskoláink egyházi jellegének egyik öreg küszöbét. Nem akarom ezzel azt mondani, hogy nem lehetne máshogyan is megőrizni és nem lehetne megbízni tanítóinkban, az ő hitvallásos reformátusságukban és odaadásukban, de a szomorú kivételek arról győznek meg bennünket, hogy mégis csak jó, ha az egyház egyik embere a hatóság vezetője és nem kívülről jövő másvalaki, vagy önmagam. Az emberben sok a kísértés és a maga igazgatására bízott ember könnyebben eltéved, mintha mások is mennek vele ugyanazon az úton. Ezt mindenütt megtalálhatjuk egyébként, ahol számadással tartozunk: nem élünk önmagunknak. A kifogás az is szokott lenni, hogy ne kormányozzon kívülálló ember. Ez azután már szomorú jelenség, amikor az egyház igehirdetőjét kívülálló embernek hiszik. Ez csak azt bizonyítja, hogy a tanító és az iskola

nincs benn. Azt teljességgel megértem és aláhúzó magam is, hogy az iskolaszék nem lehet tanulmányi dolgoknak bírálója és nagyképű kotnyelese, mert ehhez, valljuk be, a lelkipásztorok között kevesen értenek. Ehhez el kell végezni külön a tanítóképzőt, sőt még ez sem elég, legalább egypár évet tanítani kell. Ma a tanításhoz egyébként boldogok és boldogtalanok hozzászólnak és bírálják nyakrafőre, csak azt nem veszik észre, hogy nem a tanító a hibás, hanem az anyag, amit át kell adni a magyar nebulók fejébe. A jövő a magyar iskolákban ezzel is le fog számolni, reméljük nemcsak egy kultuszminiszter vállalkozásának erejéig, hanem legalább egy jó ötven évre.

Az ötödik az a szomorú kettősség, ahogy külön világban, léleken és életben élünk. Minden visszavonás, mint bumeráng, ide hajítódik vissza és itt talál bennünket szíven. Az egyik ember az Isten igéjének műhelyében él, a másik pedig még mindig azt hiszi, hogy ő csak a tudomány csarnokában járhat. Az ajtó a két helyiség között csukva van. Csak néha kukucsálnak át egymáshoz, azután továbbmegy egymástól függetlenül a munka. A lelkipásztort ügyetlen szentnek hiszik, akinek nincs sok köze ehhez a világhoz, vagy pedig ügyes képmutatónak, aki úgy tudja rendezni dolgait, hogy mindig legyen egy kis tömjénszaga; a tanítóra pedig készen állhat gyorsan a vád: nem az Úr Jézus Krisztusé. Nem több, mint a tudomány embere. Elsőrangú pedagógus, kitűnő ember, csak nem hívó keresztyén. Át kell már egyszer látnunk ezen a hamis felfogáson is és meg kell ismernünk egymást, úgy, ahogy vagyunk, minden köntörfalazás és szépítés nélkül.

Igy szűkül át azután a rés sok helyen közömbösséggé, ami kapcsolatainkat másodízben jellemzi. Nem tévedek, ha azt mondom, hogy ez a helyzet áll fenn Debrecenben is. Nemigen kereszteltük egymás útjait, nem törődtünk egymás dolgaival és nem ültünk le egymás mellé, nemcsak az Ige fényében, hanem még baráti tüzek melegében sem. Van valami a debreceni lelkipásztorok és tanítók jellemző vonásában, amit már itt Debrecenben raktunk magunkra: hüvősek és bizalmatlanok vagyunk egymással szemben. De ez nemcsak a két szolgáló közösség életére igaz, hanem merem állítani, hogy igaz mindegyikre külön-külön. Távol állnak egymástól a lelkipásztorok is, nem állnak egymásmellett vállvetve a segédlelkészek sem, tudom, hogy a vallásoktató-lelkészeink között is van közömbösség, de rövid, alig egy negyedéves iskolaszéki dolgom arról győzött meg, hogy tanítóink között sincs meg a közös nevező. Nincs bennünk közös alaphang és ez a hiba. Még mindig a sátrinkban élünk, mint 1000 évvel ezelőtt és ott kuksolunk sok olyan felett, melynek éppen Debrecenben kellene napvilágra jönni és csillagképpen szaladni fel a magyar égre. Nem bánt bennünket sokszor az a bűnös és botor gondolat, hogy amikor valaki valamit akar közöttünk, akkor a többi őt lebeszéli és ha kell, el is gáncsolja? Törzsekre vagyunk oszolva még mindig és a régi magyarok a törzseket egymástól vad pusztákkal és járhatatlan erdőkkel választották el, hogy valami nagyon egymáshoz ne édesedjenek és így hajba ne kapjanak. A puszták és az erdőségek neve ma közömbösség. Csináld a magad dolgát és én is csinálom a magamét. De légy készen, hogy megkritizálalak. Ebben a szempontban azonban

a tanítóság összetartása mégis példaadás számunkra. Mi lenne, ha a lelkészek tudnának úgy összetartani és mi lenne, ha itt ez a 100 ember közös frontot alkotna. Azt hiszem, hogy egy kicsit súlyosabb lenne a szavunk. A közömbösségre utat nyitott a debreceni egyház volt és mai berendezése is. Az egyház tömbvolta minden tekintetben magán viselte a mamut-egyház kirívó bélyegeit, melyek között a nem is legutolsó az volt, hogy kis közösségeket benne nem lehetett életre hívni, a nagy közösségek pedig már magukban hordják szétbomlásuk csiráját. Megszülettek tehát az egyházrészek, de velük a helyzet nem javult meg sokat. Kicsiny közösségek vannak ugyan, úgyannyira, hogy sokan közülünk most már azon gondolkodnak; hogy az egység megy szét porrá és füstté, azonban így sem sikerült megkövacsolni az egységes munkaközösségek között a legfontosabbikat: a lelkészek és tanítók munkaközösségét itt Debrecenben. Próbálkozások voltak és vannak ugyan, ahol egy egyházrész kebelében találkozik a lelkész és a tanító, azonban kérdés, hogy javulna-e a helyzet azzal, hogy az egyházrészek egyházközségekké való átalakulása után az iskolák is betagozódnának az egyházközségbe. Hiszen nincs jelenleg keresztülvive a legfontosabb elv: a tanító az iskola mellett lakjék és az iskola a templom mellett legyen. Így azután még mindig messze vagyunk egymástól és nem akarjuk vállalni egymás terhe közül azt, ami éppen ráillene vállainkra.

Azokban át kell lépniük a harmadik oldalra, amit úgy kell felfognunk, hogy az ideális oldal. Ez fogja magába a lelkész és a tanító igazi együttműködését és munkaközösségét. Egyházi törvényünk ezt a maga száraz szavaival úgy írja körül, hogy a tanító minden ellenszolgáltatás nélkül köteles missziói munkát végezni. Mi ez a missziói munka? Vidéken tudjuk, hogy a lelkipásztor helyettesítését jelenti. Beteg a pásztor, a tanító fungál hát helyette és igyekszik hajdani legátusvoltának élemedettebb szint és tartalmat adni. Ifjúsági egyesületet vezet, énekkart tanít, vasárnapi iskolásokat oktat, a tanítónő leányegyesületet vezet, családlátogatásokat végeznek, vallásos estélyeket hoznak létre és vezetnek le, színelőadásokat tanítanak be, egyházi iratterjesztést munkálnak, végzik az egyház hadigondozását és sok más teendőt, ami Debrecenben még mindig a gyülekezeti lelkipásztor és segédlelkész dolga. Az együttműködésnek ebben a szempontjában még nem történt semmi, sőt alkalmam volt vidéken olyan irigykedő hangokat hallani, hogy Debrecenben jó a tanítóknak, mert ott nem kell nekik bekezesi munkát végezni. Kivételek azonban természetesen vannak. A Péterfián ebben az évben már az igazgató úr végezte az iskolai segélyezés nem éppen rózsás munkáját, a tanítónő úrhölgyek közül pedig páran a nőszövetségi munkában vesznek részt. Kicsúszott kezünkből a vasárnapi iskolai munka végzése és intézése. Lelkészekéből és tanítókéből egyaránt. Ifjúsági egyesületeink állandó vezető híján panganak. Az egyház leánycserkészcsapata számára nem sikerült kapni tanítónővezetőt, pedig pályázatoknál magamnak is volt alkalmam látni, hogy milyen kiváló belmissziói munkát végeztek tanítónőink vidéken. Pedig Debrecenben, higgyék el, ugyanilyen nagy szükség lenne arra, hogy vasárnapjából legalább egy tanítónőnk áldozna fel egy-öt órát arra, hogy ott

cserkészeinket összetartsa személyes munkájával. Pályázatnál erre lehetne is ígéretet kapni és megválasztás esetén beváltatni a kitöltött csekket. Nagyon sok sivatagba elfolyó patakot lehetne így kősziklamederbe szoktatni és megállni majdan a deltája mellett, mert így a lelkeszek sokszor érzik, hogy nem bírnak mindent maguk elvégezni. A gyülekezet nő, mindig több lesz a munka, a munkás pedig mindig ugyanaz marad. Ma már sokszor arra sem marad idő, hogy az ember a saját élete örök forrása mellé üljön le, nem pihenni, csak vizet venni, mi lesz akkor, ha a tikkadó szárazságban elalél maga a lélek is?

Tudom, hogy ez az összejövétel csak megindulás. Itt nem lehet mindent elmondani. Lelkészársaimra bízom rá, hogy ők is mondjanak még egy-két helyet, ami még üres és ahol jól megfelelne egy imádkozó és dolgozó lélek, azonban annak a megemlékezésével zárom igénytelen és erőtlén gondolataimát, hogy az első tennivaló mégis csak az lenne, hogy egyszer üljünk le együtt ne így egy-két órára, hanem pár napra, közös megbeszélésekre és konferenciákra. Ott fogjuk igazán megérezni azt, hogy ezeken az összejöveteleken is az első szükség az Ige mellé sodor bennünket. A közös haditervet nem mi mondjuk el, sem nem a lelkeszek, sem nem a tanítók szabják meg, a parancs felülről jön. És nekünk a parancsot közösen kell meghallgatnunk. Egymás szívbeli szomszédságában, ahol jól hallik a közös szívek verése is. Miért választana el bennünket továbbra is előítélet, szokás és praktika, amikor célunk és munkánk végeredményben közös kell, hogy legyen. A Sárreuten, ahol egy-két évvel ezelőtt pangott minden és aludtak a lelkek, most csodálatos ébredés kelt útra és szállta meg a pásztorok és a tanítók szívét. Isten lelke jár közöttünk, csak engedjük, hogy közénk jöjjön. Akkor fogjuk megtapasztalni, hogy a legnagyobb összeforrasztó erő a mi közösségünk életében mégis a Szentlélek. Csakhogy ahhoz, hogy Ő hozzánk jöjjön és összekovácsoljon bennünket, sok őszinteség és bűnbánat kell. Kezdjük meg tehát már most a töredelmet.

Farkas Pál.

I R O D A L O M

Csikesz Sándor emlékkönyvek. Már az ötödik kötet jelent meg ebben a sorozatban. Az 1., 3. és 5. kötet Csikesz Sándor tanulmányait és írásait, a 2. és 4. kötet a Csikesz Sándor Baráti Társaság fiatal tudós tagjainak dolgozatait hozza. Véleményünk szerint *theologiai* és általában *egyházi* sajtóknak — de az egyéb komoly pedagógiai és tudományos folyóiratoknak is — valósággal ujjongani kellene e felbecsülhetetlen nyereségen. Ezzel szemben szomorú tényként kell megállapítani, hogy általános a némaság és a hallgatás. Ez még érthető lenne akkor, ha embernek szólna ez az elhallgatás, de itt *nem személyi kultuszról* van szó, hanem a tudományos *theologiai* dolgozatok értékéről és értékeléséről. Egészen meglepett ezért, hogy a Sárváron megjelenő *Evangeliumi Kultúrszemle* 1944-ben megjelent I. füzeté ismerteti e köteteket nagy elismeréssel és olyan méltánnyal, amelyből érdemesnek tartjuk pár sort ideiktatni: „A korán elhunyt Csikesz Sándor ... törhetetlen

akarattal munkálta a magyar reformátusság szebb és dicsőségesebb jövőjét. Élete a közért és a másokért való szüntelen fáradozásban és törődésben égett el oly hamar. A saját magával és saját dolgaival való foglalkozásra nem jutott ideje. Halála után barátai és tanítványai karolták fel azokat a munkákat és gondolatokat, amelyeket ő már nem valósíthatott meg. Ennek a munkának egyik része, hogy kéziratban maradt, itt-ott megjelent nagyértékű dolgozatait, értekezéseit, beszédeit, cikkeit, bírálatait, prédikációit tervezeteit stb. összegyűjtik és sorozatosan kiadják. Ezek az írások döntő jellegűek a magyar református egyház életében.”

Véleményünk szerint az a jelenség, hogy egy Sárváron megjelenő *Szemle* ismerteti e köteteket, önmagában azt mutatja, hogy Csikesz Sándor alkotásait nem lehet ma sem *partikulárisan* értékelni, ahogy nagy kár és egyoldalúság is lenne csak így értékelni. Az ő élete és irodalmi munkássága a magyar református egyháznak szólt, túl minden helyi, kerületi vagy egyéb megkötöttségen. A Kollégium szelleme is, amely pedig szinte érezhető minden megnyilatkozásában, nem *helyi*, hanem *országos* vonatkozású. Az az egy pedig biztos tény, hogy most összegyűjtött tanulmányaiból éppennyit tanulunk, mint életében előadásaiból. Írásainak ugyanaz a lexyűgöző, megfogó és szinte szuggeráló hatása van, mint volt személyének: indít, buzdít, vezet és távlatokat látat.

Az igaz, hogy nagyjából már egyszer nyomatásban megjelent dolgozatokat kapunk e kötetekben. Ezek a dolgozatok azonban annyira elszórtan és több folyóiratban és újságban jelentek meg, hogy már csak ezért is érdemes volt őket összegyűjteni. De ha arra gondolunk, hogy e folyóiratok nagy része hozzáférhetetlen: még a szándékos kutatóknak is nehéz lenne ezeket maradék nélkül hiánytalanul összegyűjteni. Most pedig volt tanítványoknak, barátoknak, tisztelőknak és ha kell: ellenfeleknek, a mai fiataloknak és az ország területéhez visszatérteknek, akik személy szerint nem ismerhették, itt van a könyv. Érdekes is, hogy az egész ország területén mindenütt olvassák Csikesz Sándor tanulmányait, s ma talán többen tisztelik és ami még fontosabb: jobban ismerik, mint életében.

De jó ismét hangsúlyoznunk, hogy nem személyi kultuszról van itt szó. Ha arról lenne, akkor már életében — és *csak* életében — lett volna baráti köre, de akkor nem volt és nem is lehetett volna! Arról van itt szó, hogy Csikesz Sándor holta után is tanít. Tanítványai, akik az eltávozott professzor igazi értékét és teljes nagyságát most látják igazán, nem díszes és drága sírreléssel, nem is szabványos emlékkötettel hódolnak neki, hanem tanulmányai összegyűjtésével és közkinccsé tételével akarnak használni a magyarországi pásztoroknak és pedagógusoknak. Tehát nem a halott iránti rajongó tisztelet, hanem a református egyház építése a főcél. Egyszerűen engedik hatni Csikesz Sándort, közkinccsé teszik az eddig rejtve lévő értékeket. *Ezért* vártuk volna, hogy ezt a munkát és így vegyék észre és így ismertessék a folyóiratok. A Baráti Társaság önzetlen és még anyagi kockázatot is vállaló munkájáért dicséretet nem vár, de nem tartanánk feleslegesnek az őszinte megnyilatkozásokat, kritikákat. Viszont az is nagyon igaz, hogy nem az ilyen alkalmi megnyilatkozá-

soktól függ a kötetek értéke; a Baráti Társaság pedig minden látszólagos közönyösség ellenére is végzi a maga munkáját tovább s még a mai nehéz időkben is sorra adja ki a köteteket aránylag nagyon olcsón. Tehát ez a vállalkozás nem üzleti érdek. Így a kötetek alapján, aki eddig nem ismerte Csikesz Sándort, most egyszerre megismeri nagy tudását, lenyűgözi a mondanivaló tartalma és formája egyaránt. Észreveszi rögtön, hogy itt nem „szak”-tudós beszél, hanem az egész magyar református egyházi és theologiai élet valamennyi problémája vajúdik. Egy prédikációs kötetről írt híralatból például többet tanul a tanulni akaró, mintha egy sereg prédikációs kötetet olvasna át. A Czeglédy-féle bibliafordítás kritikája meglep és megdöbbent: miért nem ismerjük, értjük és használjuk mi is így a Szeretirás eredeti nyelvét. Általában: a legszélesebb európai látóker mellett is a legmagyarabb és legevangéliumibb alapon a református élet-, hit- és feladatlátás és láttatás.

Sokat lehetne még beszélni a kötetek értékéről, de nem merünk. Ha Csikesz Sándor élne, megfeddne. Méltán. Mert én is tanítványa voltam. De mert az voltam, ezért kellett ezt szív szerint elmondanom.

Szabó Gábor.

HALOTTAINK

Benedekfalvi Luby Géza nagyari földbirtokos, egyházkerületi világi jegyző élete hatvanadik évében, 1944. évi április hó 13-án hosszas szenvedés után Istenben elpihent. Temetése április 16-án, vasárnap ment végbe Magyarban (Szatmár m.). Özvegye, fia, nevelt leánya, testvérei és széles kiterjedő családi köre gyászolják. Melléjük sorakozik egész tiszántúli egyházkerületünk, visszaemlékezve azokra az önfeláldozó és hű szolgálatokra, melyeket évtizedek óta kifejtett mint jegyző, s amelyek által egész egyházkerületünk hálás tisztelgett és megbecsülését kiérdemelte. Emléke legyen áldott. Az irtalmas Isten vigasza gyógyítsa meg mindnyájunk gyászát és résztvevő fájalmát. A B. F. R. A.

HÍREK AZ EGYHÁZMEGYÉKBŐL

BÉKÉSBÁNÁTI EGYHÁZMEGYE.

A makói egyház presbitériuma folyó évi április 2-án, vasárnap délután tartott gyűlésében több fontos határozatot hozott. Megalkotta az egyházközségi szervezeti szabályrendeletet egyházrészek megalakításáról és jogviszonyairól. Az egyházközségnek egyházrészekre való tagozódása egész bizonyosan az intenzívebb missziói munkának a forrása lesz. Többé-kevésbé ilyen tagozódásban foly már a makói egyházban a munka az utóbbi évtizedben, azonban azok az egyházrészi tanácsok, amelyeknek felállítását a szervezeti szabályrendelet elrendeli, bizonyára elő fogják segíteni a még lelkesebb és buzgóbb építő munkát. A szabályrendeletnek az a része, amelyik kimondja, hogy az újvárosi és a belvárosi egyházrészek választói a jövőben külön fogják megválasztani lelkipásztorukat, különösen nagyjelentőségű

abban a tekintetben, hogy meg fogja szüntetni azokat a surlódásokat és villongásokat, amelyek az elmúlt időkben oly sokszor zavarták meg a gyülekezet békéjét.

BIHARI EGYHÁZMEGYE.

Szalárdon többnapos gyülekezeti evangélizáció volt. Minden évben a missziói munkák fokozása érdekében rendezi meg a szalárdi gyülekezet az evangélizációs napokat. A gyülekezet most is résztvett kicsinyektől egészen a nagyokig. Különösen jól esett a nagy távolságban és a sártól körülvett szórványok népének, hogy róluk sem feledtek el, hanem esténként kiszálltak hozzájuk is evangélizációs istentiszteletek tartására. Szennyessy József lelkipásztor vezetésével a környékbeli lelkipásztorok is összegyűltek és az Evangélium világossága mellett tárgyalták meg a kérdéseket. A központból Tamás Ferenc egyházkerületi missziói lelkész vett részt a szalárdi evangélizációs napokon.

Bojton a levante csendes napokkal kapcsolatban gyülekezeti napot tartottak. Csávás Sándor az egyházmegye agilis belmissziói előadója szépen előkészítette a gyülekezet számára ezt a napot, hogy így az egész gyülekezet készülhessen elő az úrvacsorához való járulásra. A gyülekezet különböző csoportjai előtt Tamás Ferenc egyházkerületi missziói lelkész tartott előadásokat.

DEBRECENI EGYHÁZMEGYE.

Csendes napok voltak a debreceni református levanteifjúság számára. A levanteifjúság vallásérkölesi nevelése szempontjából nagyjelentőségű az az intézkedés, melyet egyetértőleg tettek a tiszántúli református egyházkerület püspöke és a Debrecenben székelő levantehadtestparancsnok. Ez az intézkedés úgy szólt, hogy húsvét előtt a levanteifjúság számára csendes napokat kell tartani és a csendes napokat befejezően az önként vágyakozó ifjak számára úrvacsorát kell osztani. *D. Dr. Révész Imre* püspök részletes körlevelet bocsátott ki a csendes napok megtartása tárgyában, amely az egész tiszántúltra vonatkozik és ebben a körlevélben az előadások vázlatát is megadta, hogy a vezetők munkáját ezáltal is megkönnyítse.

Ennek alapján Debrecenben is *Órsi János* debreceni levantelelkész hozzáértő buzgó irányításával az elmúlt egész héten csendes napok voltak a levanteifjak számára korcsoportonként és ebben a munkában buzgóan résztvettek a levantelelkész munkatársai, lelkipásztorok és segédlelkészek. Minden csoport számára tartottak előadásokat. Pénteken este a levanteparancsnokok is összegyűltek az egyház tanácstermében, hogy elcsendesedjenek. Számukra *Kovács József* homokkerti lelkipásztor tartott áhitatot és *Tamás Ferenc* egyházkerületi missziói lelkész tartott előadást: „A vezető felelőssége” címen.

Virágvasárnap több ezer levanteifjú vonult fel a Nagytemplomba, ahol a csendes napok befejezésekképpen úrvacsorát osztottak. Az *Igét Kovács József* lelkipásztor hirdette a tisztaszívű és erőlelkű ifjúságról. Ágendázott *Órsi János* debreceni levantelelkész. Az úrvacsorát hat lelkipásztor osztotta úgy, hogy az istentisztelet, ahol ezenél több levantevezető és levanteifjú járult az úrasztalához. 1/212 órakor kezdődött és már 1/21 órakor be is fejeződött. A levante csendes napok húsvét előtt az egész Tiszántúlon végbementek.

NAGYKÁROLYI EGYHÁZMEGYE.

Kegyeletes, szép példáját adta a börvelyi gyülekezet a tanítói munka megbecsülésének folyó hó 10-én, mikor is a 33 éve elhunyt kiváló kántortanítójának: Torday Károlynak síremléket állított fel. Nevezett tanító 31 évig volt a börvelyi eklézsiának páratlan hűségű tanítója, aki úgy hitével, mint tanítói kiváló munkájával példa volt a gyülekezetben. Hogy mennyire szívébe zárta a gyülekezet, mutatja az, hogy halála után 33 évvel, volt tanítványai önkéntes adakozásából, díszes gránitkö síremléket állított boldogemlékű tanítójának. Amikor a börvelyi gyülekezet önmagát tisztelte meg ezzel a nemes cselekedetével, egyben buzdító példát is adott gyülekezeteinknek a tanítói munka megbecsülésére.

Az emlékkő felavatása húsvét ünnep másodnapján, az egész gyülekezet részvételével történt meg a börvelyi szép temetőben, rövid szertartással és egyik volt tanítvány hálás beszédével.

K R Ó N I K A H I V A T A L O S É R T E S Í T É S

Érettségi és képesítő vizsgálati rend
a tiszántúli református egyházkerület főhatósága alá tartozó középiskolákban és tanító(nő)képzőintézetekben az 1943—44. évre.

Az intézet neve	Az érettségi vagy képesítő vizsgálatok elnöke	képesítő vizsgálatok kormányképviselője
Békési gimnázium ...	Nagy Miklós	Bendzsák Ernő
Debreceni gimnázium ...	Dr. Vasady Béla	Dr. Csinády Gerő
A) osztálya		
Debreceni gimnázium ...	Dr. Makkai Sándor	Dr. Tóth Lajos
B) osztálya		
Debreceni leánygimn. ...	D. Dr. Kállay K.	Besse Gyula
Hajdúböszörményi gimn.	Dr. Gaál László	Dr. Maday Pál
Hajdúnánási gimnázium ...	Dr. Papp Ferenc	Dr. Fejes Andor
Hódmezővásárhelyi gimn. ...	Dr. Péter Zoltán	Zolnay Dezső
Hódmezővásárhelyi leánygimn. ...	Harsányi Pál	Szöllősy Géza
Karcagi gimnázium ...	Dr. Erdős Károly	Gyarmati László
Kisújszállási gimnázium ...	Dr. Soós Béla	Dr. Török Péter
Máramarosszigeti gimnázium ...	Dr. Sz. Kun Béla	Pirityi István
Mezőtúri gimnázium ...	Dr. Varga László	Dr. Barra György
Nagyvárad leánygimn. ...	Péterffy László	Dr. Tóth Lajos
Szotmárnémeti gimnázium ...	Dr. Kun Sándor	Dr. Gacsályi S.
Szeghalmi gimnázium ...	Dr. Hoffer András	Derzsi Kovács J.
Debreceni tképzőint.	Dr. Papp Ferenc	Csapó István
Debreceni tnöképzőint. ...	Dr. Ferenczy K.	Dr. Major József
Nyíregyházi tnöképzőint. ...	Uray Sándor	.....

A tiszántúli református egyházkerület főhatósága alá tartozó középiskolák szeptemberi és decemberi pót- és javító érettségi vizsgálatainak helye az 1944. évben a hajdúnánási református gimnázium.

Az 1944. évi szeptemberi pót- és javító érettségi vizsgálatok ideje: írásbeli szeptember 6—7—8—9., szóbeli szeptember 11—12—13. napja.

Az 1944. évi decemberi pót- és javító érettségi vizsgálatok ideje: írásbeli december 4—5—6—7., szóbeli december 8—9. napja.

A hajdúnánási szeptemberi és decemberi pót- és javító érettségi vizsgálatok elnöke Dr. Papp Ferenc tanügyi főtanácsos, a tiszántúli református egyházkerület középiskolai felügyelője.

Egy konfirmációi vizsgáról hadd tegyünk szívünk szerint bizonyosságot. A debreceni Kollégium főgimnáziuma negyedik A) és B) osztályairól van szó. Bár az iskolai év megrövidült és a konfirmációi készület legértékesebb része szenvedett hiányt: mégis azt kell mondanunk, hogy az előkészítés munkája tökéletes volt. A vizsga nem csupán az elvégzett tananyagból való beszámolás volt, hanem egyszersmind komoly bizonyossága annak, hogy a konfirmáló ifjak: öntudatos református keresztyének, akiknek vannak önálló gondolataik s elgondolásait szabatosan, minden lámpaláz nélkül elő tudják terjeszteni. Nagy elvi, hittani kérdések nyertek teljes megvilágítást: anélkül azonban, hogy az ifjak a való élet talaját elveszítették volna lábuk alul. Bizonyosságot hallottunk arról, hogy a látható egyházhoz ragaszkodás hogyan válik eszközévé az örökkévaló javak megszerzésének. Igen élénk eszmecsere fejlődött ki a reverzális körül s a leszűrt tanulság igen helyesen az lett, hogy egyedül a tiszta református házasságkötés a kívánatos. Illesse teljes elismerésünk a szép és reméljük maradandó eredményért a konfirmációira előkészítő Dr. Farkas Ignác vallásánár testvérünket.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

1144—1944. szám. TÁRGY: *Levente tanfolyamokon és a leventekiképzési idő alatt trágár beszéd és káromkodás eltiltása.*

KÖRLEVÉL

a nagytiszteletű esperes, lelkipásztor, hadtest, kerületi kiegészítő, járási és helyi leventelelkész urakhoz.

A m. kir. honvédelmi miniszter úr 139.037. eln. IHNOV 1944. sz. rendeletében a következőkről értesít: „Már több ízben is figyelmeztettem a vezetőket szóbelileg és írásban, hogy a káromkodástól és az illetlen beszédektől tartózkodjanak, ennek ellenére mégis több helyről olyan panasz érkezett, hogy leventetanfolyamokon és a kiképzési idő alatt a leventevezetők káromkodnak és trágár beszédet folytatnak. Mivel az ilyen minősíthetetlen eljárás nemcsak a leventeintézmény tekintélyét és hitelét járhatja le, hanem az ifjúság lelkeiben összerombolja azokat az eszményeket: Isten és család, amelyek a nemzet élete áll, vagy bukik, azért a legszigorúbban elrendelem, hogy minden ifjúsági vezető a leventeintézmény magasabb és nemes célkitűzéseinek megfelelő magatartást tanúsítson, mert ellenkező esetben kíméletlen szigorral fogok eljárni az illetőkkel szemben.”

Felhívom a nagytiszteletű esperes és lelkipásztor urakat, valamint a hadtest, kerületi kiegészítő, járási és helyi leventelelkész urakat, hogy ifjúságunk lelkigondozása szempontjából ezt az oly nagyjelentőségű intézkedést kísérjék figyelemmel, öröködjék, hogy ezt valóban meg is tartsák és az esetleges felmerülő sérelmeket szolgálati úton jelentsék. Debrecen, 1944. április hó 17-én.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

1602—1944. szám. TÁRGY: *Anyakönyvi kutatás.*

FELHÍVÁS

a nagytiszteletű lelkipásztor urakhoz.

Garzó Zsigmond budapesti (III. ker., Toronya-u. 12. szám a.) lakos kérelmére felhívom a nagytiszteletű lelkipásztor urakat, hogy nevezett nagyszülei, Garzó János és neje Méhes Zsuzsanna születési anyakönyvi bejegyzését felkutatni és eredmény esetén a kérelmezőt értesíteni szíveskedjenek.

Ismert adatok a következők: Garzó János prédikátor 1813 július 15-én ment Vezsenyre lelkésznek s ugyanazon évben feleségül vette az ő elődjének, Méhes György református lelkipásztornak Zsuzsanna nevű leányát. Méhes György 1795 június 16-án ment Vezsenyre lelkipásztornak, s valószínű, hogy előbbi állomáshelyén Torma Zsuzsanna nevű feleségétől született a keresett Zsuzsanna nevű leánya.

A keresett anyakönyvi adatokra származásigazolás céljából van szükség. A bejegyzések megtalálói részére kérelmező 100 P kutatási díjat ajánlott fel.

Debrecen, 1944. április 17.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

1627—1944. szám. TÁRGY: *Tanerők igénybevétele a hatósági légoltalmi szolgálatra.*

KÖRLEVÉL

a közép- és középfokú iskolák tekintetes igazgatóihoz.

Tudomásulvétel és alkalmazkodás céljából közlöm az igazgató urakkal, hogy a m. kir. honvédelmi miniszter úr 120.891. eln. 35.—1944. szám alatt megkereste a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter urat, hogy az alsó- és középfokú iskolák tanévének folyó évi március hó végén történt befejezése következtében felszabadult tanerők egy részét a hatósági légoltalmi szolgálatra mint tisztparancsnokokat igénybevehesse.

Indokolja ezt a légiveszély fokozottabb mértékű megnövekedése. Így szükséges, hogy a légoltalom a legna-

gyobb mértékben felkészüljön a bekövetkező légitámadásokra. A már katonai alapon megszervezett és folyó hóban működését megkezdő halósági légoltalmi szervezet ütközését a lehető legmagasabb fokra kell tehát emelni. Jelentősen elősegítené a fenti szükségességet, ha a tiszti parancsnoki teendőket elsősorban a tömegek nevelésével és vezetésével állandóan foglalkozó tanári és tanítói kar látná el, különösen, ha a cserkészisztitkár a legnagyobb számmal venne részt a hatósági légoltalomban.

A tanerők erre a célra Budapesten, továbbá a törvényhatósági és megyei városokban lennének igénybevéve. Budapesten kb. 100—120 személy, vidéki városokban pedig 4—5 személy. Elsősorban a katonai szolgálatra tekintetbe nem jövő nőtlenek, azután a nők, gyermektelen férfiak és csak utolsó sorban (ha az előbbieket nem fedeznék a szükségletet, ami nem valószínű) a gyermekes családapák jönének tekintetbe.

Az igénybevétel előreláthatólag folyó év április hó közepétől október hó elejéig, azaz a következő tanév megkezdéséig tartana. Csak abban az esetben terjedne hosszabb időre, ha az országot állandó légitámadások érnék és ha az iskolai tanév megnyitását elhalasztanák. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr hozzájárult ahhoz, hogy a tanárokat és tanítókat hatósági légoltalmi szolgálatra, mint tisztparancsnokokat igénybevegyék. Az említett személyek egyenruhát és megfelelő tiszteletdíjat is fognak kapni. A tankerületi kir. főigazgatók egyidejűleg utasítást kaptak, hogy az illetékes légoltalmi hatóság (polgármester) megkeresésére Nagy-Budapesten kb. 100—120 személyt, vidéki városokban pedig 4—5 személyt jelöljenek ki erre a célra a helybeli alkalmas tanárok és tanítók közül és ezek nevét és címét a légoltalmi hatósággal közöljék. A tankerületi kir. főigazgató elsősorban állami tanárokat jelöl ki. Ha állami tanár nem volna elegendő, akkor állami tanítót, ezek után pedig sorrendben a községi és társulati, majd az egyházi hatóság alatt álló iskolák világi tanárai, illetőleg tanítói közül jelöli ki minden esetben az iskolafenntartó, illetőleg az illetékes egyházi hatóság meghallgatásával az alkalmas személyeket. A tankerületi kir. főigazgató által kijelölt tanárokat és tanítókat az illetékes légoltalmi hatóság fogja kötelezni és beosztani a légoltalmi szolgálat ellátására.

Debrecen, 1944 április 18.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

1642—1944. szám. TÁRGY: Úszóiskolák és úszónapok szervezése.

KÖRLEVÉL

a közép- és középfokú iskolák tekintetes igazgatóságaihoz.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 198,660—1944. szám alatt valamennyi tankerületi kir. főigazgatóhoz a következő rendeletet intézte:

„A Magyar Úszó Szövetség kérésére hozzájárultam ahhoz, hogy a folyó tanév befejezése előtt vagy azután, de legkésőbb augusztus hó 14-ig ismét szerveztesse az úszóiskolák önként jelentkező tanulók részére azokban a városokban és községekben, ahol erre a célra megfelelő uszoda, Dunafürdő stb. áll rendelkezésre. Az úszóiskolák megszervezésének célja, hogy az úszni nem tudó közép-, középfokú (polgári és szakiskolák) iskolák tanulói, tekintet nélkül életkorukra, képesített úszómester oktatása mellett szakzerű úszás-képzésben részesüljenek. Az úszóiskolákat vizsgával kell befejezni és a felszabadított úszók az úszónap keretében a tanfolyam elvégzéséről igazoló iratot kapnak.

Az eredményes úszóoktatás biztosítása végett egy-egy úszóiskola létszáma legalább 25, de legfeljebb 35 tanulóból állhat, ha pedig nagyobb ennél a jelentkező tanulók létszáma, akkor a jelentkezésekhez mérten több úszóiskola is szervezhető ugyanazon helységben. Minden úszóiskola időtartama 14 egymást követő hétköznap.

Az úszóiskolák megszervezésével és felügyeletével egy erre önként jelentkező tanár bízándó meg, aki a résztvevő tanulókról az úszóiskola befejeztével a KISOK vezetőjének (Budapest, V., Báthory-u. 5) azonnal jelentést tenni tartozik, felsorolva jelentésében az oktatásban résztvevő és úszni megtanult tanulók neveit.

A felügyelő tanár úszóiskolánként 65 P tiszteletdíjban részesül, s ennek fejében köteles az úszóiskolát anyagilag

megszervezni és a szegénysorsú tanulók részvétele biztosításának fedezésére a szükséges összeget előteremteni.

Az említett úszóiskola anyagi feltételeinek biztosítása érdekében megengedem, hogy a kimondottan szegénysorsú tanulókra eső aránylagos összeg az iskola sportkörének terhére fizetessék ki, azonban csak akkor, ha egyébként a sportkör jövő tanévi működése biztosítva van.

A tanulóktól a reájuk eső összeget a felügyelő tanár szedi be, ebből az összegből fedezi az uszodai belépőjegyeket és díjazza az úszómestert. A felügyelő tanár a beszedett összegekről, illetve azok felhasználásáról elszámolni köteles és elszámolását az úszóiskola befejezése után a Magyar Úszó Szövetségen keresztül hozzám tartozik felterjeszteni.

Az úszómester díja tanulónként és az úszóiskola tartamára legfeljebb 5 pengő, a belépődíj pedig a rendes napi diákbelépőjegyek legfeljebb 70%-a lehet.

A jelentkezések beérkezése után a KISOK vezetője a Magyar Úszó Szövetséggel egyetértően fog dönteni, hogy melyik városban és községben, mikor és hány úszóiskolát engedélyez. Erről méltóságod, valamint a szervezéssel és felügyelettel megbízott tanár kellő időben értesítést kap s egyben megkapja a tanár azt az űrlapot is, amelynek felhasználásával a tanulóktól beszedett díjakról köteles elszámolni. Az engedélyezett iskolák után járó tiszteletdíjat csak abban az esetben fogják folyósítani, ha a felügyelő tanár az engedély elnyerése után azonnal jelenti az úszóiskola helyét és idejét és az úszóiskola befejezése után felterjeszti az úszni megtanultak névsorát.

A megszervezett és engedélyezett úszóiskolák rendjéért és megtartásáért a díjazást felvevő tanár feyelmileg felelős. Ha valamely ok miatt az úszóiskola elmarad, azt köteles a tanár azonnal jelenteni a KISOK címén Zsinger László testnevelési tanár, tanulmányi felügyelőnek, a KISOK úszószakosztálya előadójának.

Felhívom méltóságodat, utasítsa sürgősen a vezetése és rendelkezése alatt álló közép-, középfokú (polgári és szakiskolák) iskolák igazgatóit, hogy fenti rendeletemet a még úszni nem tudó tanulókkal megfelelő módon haladéktalanul ismertessék és a tanulókat jelentkezésre buzdítsák.

Az úszóiskolába való felvételeire jelentkező tanulók névsora, valamint a felügyelő tanár neve és pontos lakás-címe a KISOK vezetőjéhez folyó évi április hó 30-ig terjesztendő fel. Semleges jelentés is teendő.

A helyi középiskolai úszónapot folyó évben is a mult évhez hasonlóan, csakis azok az iskolák rendezzék meg, amelyek azt valamely oknál fogva 1942. és 43. években nem rendezhették meg.

A Magyar Úszó Szövetség folyó évi július és augusztus hónapokban az úszni már jól tudó 15—18 éves ifjak részére úgynevezett „Búvár, Kund” és „Honvédő” — a közönség kizárása mellett rendezendő — helyi versenyt tart. Helységként egy-egy „Búvár, Kund”, illetve „Honvédő” veret kerül kiosztásra és azt a helység legjobb úszója nyeri el.

Felhívom méltóságodat arra is, hogy az ifjúság figyelmét ez utóbbi két versenyre és a jelvényt szerző versenyekre is nyomatékosan hívja fel.

A fenti miniszteri rendeletet közép- és középfokú iskoláink igazgatóságaival tudomásulvétel és megfelelő eljárás végett közlöm.

Debrecen, 1944 április 17.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNYEK

Minden pályázati hirdetményt egyházkerületünk hivatalos lapjában: a Debreceni Protestáns Lapban közzé kell tenni és a Kiadóhivatal címére (Debrecen, Kálvin-tér 17. Püspöki hivatal. Postafiók 65) kell beküldeni.

Hirdetési díj szavanként 10 fillér. Legkisebb hirdetési díj 2 pengő.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

1670—1944. szám.

PÁLYÁZAT.

A nagybányai református egyházmegye kebelébe tartozó és szervezés alatt álló s a kongrua szempontjából a VKM. 39,507—1944. II. ü. o. számú rendeletével elismert alsó-fernezelyi missziói anyaegyházközség püspöki kinevezés

útján betöltendő *lelkipásztori* állására pályázatot hirdetek.
Javadalom: természetbeni lakás, készpénz az egyház pénztárából évi 400 pengő, 2 öl fűzifa, stóla, évi 1893 pengő 35 fillér állami fizetéskiegészítés, kor- és családi pótlék szolgálati idő és családi állapot szerint.

Kötelesség: Alsófernezely missziói anyaegyházközségben és a beosztott szórványokban az istentiszteletek végzése, illetve lelkigondozás, az állami iskolákban a vallástanítás minden egyéb, az egyházi törvényekben megállapított lelkési teendők végzése.

A szabályszerűen felszerelt pályázati kérelmek e hirdetmény megjelenésétől számított 15 napon belül adandók be Oláh Sándor espereshez Nagybányára (Szatmár vármegye) Debrecen, 1944 április 16.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

1671—1944. szám.

PÁLYÁZAT.

A nagybányai református egyházmegye kebelébe tartozó és szervezés alatt álló, a kongrua szempontjából a VKM 39,508—1944. II. ü. o. számú rendelettel elismert *apahegyi missziói* anyaegyházközség püspöki kinevezés útján betöltendő *lelkési* állására pályázatot kirdetek.

Javadalom: természetbeni lakás, 3 kat. hold 1500 -ól gyümölcsös és kaszáló, 2 öl tűzifa, készpénz az egyház pénztárából évi 500 pengő, stóla. Évi 1684 pengő 53 fillér állami fizetéskiegészítés, kor- és családi pótlék szolgálati idő és családi állapot szerint.

Kötelesség: Apahegy missziói anyaegyházközségben és a beosztott szórványokban az istentiszteletek végzése, illetve lelkigondozás, az állami iskolában a vallástanítás és minden egyéb, az egyházi törvényekben megállapított lelkési teendők végzése.

A szabályszerűen felszerelt pályázati kérelmek e hirdetmény megjelenésétől számított 15 napon belül adandók be Oláh Sándor espereshez Nagybányára (Szatmár vármegye).

Debrecen, 1944 április 16.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

1672—1944. szám.

PÁLYÁZAT.

A nagybányai református egyházmegye kebelébe tartozó és szervezés alatt álló, kongrua szempontjából a VKM 39,506—1944. II. ü. o. számú rendelettel elismert *borpataki missziói* anyaegyházközség püspöki kinevezés útján betöltendő *lelkipásztori* állására pályázatot hirdetek.

Javadalom: természetbeni lakás, készpénz az egyházközség pénztárából 450 pengő, 2 öl tűzifa, stóla, évi 1844 pengő 10 fillér állami fizetéskiegészítés, kor- és családi pótlék szolgálati idő és családi állapot szerint.

Kötelesség: Borpatak missziói anyaegyházközségben és a beosztott szórványokban az istentiszteletek végzése, illetve lelkigondozás, az állami iskolában vallásoktatás és minden egyéb, az Egyházi Törvényekben megállapított lelkési teendők végzése.

A szabályszerűen felszerelt pályázati kérelmek e hirdetmény megjelenésétől számított 15 nap alatt adandók be Oláh Sándor espereshez Nagybányára (Szatmár vármegye).
Debrecen, 1944 április 16.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

TARTALOM:

Révész Imre: Autonomia
Farkas Pál: A lelkipásztor és a tanító viszonya
Irodalom — Halottaink — Hírek az egyházmegyéből —
Krónika — Hivatalos értesítés — Pályázati hirdet-
mények — Hirdetések

KISS FERENC

ötvoztanár, ref. presbiter

Telef.: 384-447.

BUDAPEST IV., HARISBAZÁR-U. 3.

Úrvaesoral és keresztelési edények,
nászajándékok, ékszerek stb.

Törött tárgyakat javítok, becserelek. Aranyozok, ezüstözök.

Szövetek, selymek,

függönyök, függönykelmek, retikülök, kötött-
árúk, női és férfifehérneműek, rövidárúk
nagy választékban.

PETRIK KÁROLY DEBRECEN,
női és férfi divat üzlete Ferenc József-út 25.

KONFIRMÁCIÓRA

ELŐKÉSZÍTÉSRE:

APOSTOL ELEK: Konfirmációi káté, az elemi iskola V—VI. osztályát elvégzettek részére ára P —70
VIRÁGH JÓZSEF: Konfirmációi káté az elemi iskola VI. osztályát nem végzett, tanyákon és szórványokon lakó konfirmálók számára . . . . . ára P —50
DR. PATAY PÁL: Konfirmációi káté, fiú- és leányközépiskolák IV. osztálya számára . . . . . ára P —80
ERDŐS JÓZSEF: A Heidelbergi Káté . . . . . ára P —60
D. DR. RÉVÉSZ IMRE: Öntudatos Hit . . . . . ára P —30

AJÁNDÉKUL:

DR. ERDŐS KÁROLY: Az én vallásom . . . . . ára P 1—
URAY SÁNDOR: Édesanyám imakönyve (fél-vászon) . . . . . ára P 4—
SZIKSZAY: Keresztyén tanítások . . . . . ára P 8—

MEGRENDELHETŐ:

Méliusz

KÖNYVKERESKEDÉSBN

Debrecen, Ferenc József-út 26.

**MAGYAR ÁLTALÁNOS
HITELBANK
DEBRECENI FIÓKJA**

Plac-utca 45—47. Telefon: 14-96, 23-70, 23-71.

Belvárosi Takarékpénztár Rt. fiókja, Debrecen

Ferenc József-út 53. Telefon: 28-40, 19-52.

Foglalkozik a banküzlet minden ágával:

betétek elhelyezése kölcsönök föl ósítása
értékpaírok vétele és eladása.

REFORMÁTUS

**PAPI
PALA'ST
ÉS SÜVEG
KÉSZÍTÉSE**

ELSŐRENDŰ
KIVITELBEN

**FÉNYES
ILONA**

RIMASZOMBAT